بیرەوەرییەکانی نەمر

میرزاحەمەڕەئووفی خەیات

(ڕەئووف مەلاحەسەن)

ژیانی پڕ لە شانازیی مامۆستا ڕەئووفی حافظ القرآن، بەرگدرووی شاری بۆکان دوای تەمەنێکی درێژی خزمەت و خەبات، لە ڕۆژی ٢٠١١/٤/٩ دا لە شاری سلێمانی کۆتایی پێ هات و بەرپرسانی بێ ئەمەگی حزبە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵات و باشوور وهەندێک کەسایەتی ناسراوی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە دانیشتووی باشوورن، مەرگەکەشیان وەک ژیانی، خستە پشت گوێ و تەنانەت سەرەخۆشییەکی ئاساییشیان لە منداڵەکانی درێغ کرد.

"ئێمە دەرگانەی داد بووین، ئاوا ستەممان لێ چوو

داخوا قەسری ستەمکار چۆن تووشی نشوستی بێت!" *

ژیانی مامۆستا ڕەئووف لێواولێو بوو لە خەباتی سیاسی و چەکداریی و پێشمەرگەیی لەپێناو کوردستانە خۆشەویستەکەی کە دەیگوت "بەبەهەشتی ناگۆڕمەوە". لەو ڕێگایەشدا تووشی زیندان، ئاوارەیی، هەژاری، نەخۆشی و کوڕکوژراوی هات بەڵام کۆسپ وکارەساتەکانی ژیان نەیانتوانی سەری لە قەندیل بەرزتری پێ دانەوێنن وتەنانەت لە ڕۆژانی پیری و نەخۆشیشدا دەستی بە چەکی خەبات ڕاهاتووی بۆ نیاز لە هیچ بوونەوەرێکی سەرزەوی پێ درێژ بکەن. ژیانی مامۆستا نموونەیەک بوو لە پاکی، ڕاستی، سەربەرزی، ئەخلاق، و وەفاداری بە نیشتمان.

مامۆستا ڕەئووف تا کۆتایی ژیان لەسەر بیروباوەڕی سیاسی خۆی مایەوە و نەگۆڕا. بۆئەو، دوای کوردستانی مەزن، دووکەس لەهەمووان گرنگتر بوون، کە تا دواچرکەی ژیان وەک قارەمان سەیری کردن و وەک بوت سوجدەی بۆبردن: مستەفا بارزانی و ئەحمەد تەوفیق. هیچ گۆڕانکارییەکی سیاسی، کۆمەڵایەتی، بنەماڵەیی، شەخسی، یا هیچ ناخۆشی و نەخۆشییەک نەیانتوانی ئەو دوو قارەمانە لەبیری مامۆستا بەرنەوە. هۆکاری گرنگ بوونەوەی ئەوانیش لای مامۆستا خۆی گوتەنی، ئەو ڕاستییە بوو کە لەپێناو سەربەخۆیی کوردستان و سەرفرازیی کورد بەگیان و بەدڵ خەباتیان کردبوو و ئەویش بەختی ئەوەی ببوو لە نزیکەوە بیانناسێت وهاوخەبات و هاوسەنگەریان بێت.

*****

بەختەوەرانە هاوڕێی بەڕێزم کاک ئیسماعیل ئیسماعیل زادە ماوەی ساڵ ونیوێک پێش کۆچی دوایی مامۆستا چاوپێکەوتنێکی دوورودرێژی چەند ڕۆژەی لەگەڵ کرد و بیرەوەرییەکانی بەدەنگی خۆی تۆمار کرد. هەروەها مامۆستا بەشی زۆری بیرەوەرییەکانیشی بەدەستخەتی خۆی نووسییەوە و دایە

کاک ئیسماعیل. هەموو یادداشەکان لەلایەن کاک ئیسماعیلەوە تایپ کران وئەویش و منی ناچیزیش خەریکی نووسینی پەراوێز و ڕوونکردنەوە لەسەر هەندێک ڕووداوی سیاسی و کەسایەتی جێگەی باسی یادداشتەکان بووین کە مامۆستا تەلەفونی بۆ کردم و فەرمووی جارێ دەست ڕابگرن و بڵاوی مەکەنەوە. **

لەو کاتەدا مامۆستا ڕەئووف گەلێک نەخۆش بوو، لەماڵەوە کەوتبوو و من بەڕوونی هەستم کرد کە دەیەوێت بڵاوکردنەوەی یادداشتەکان بکەوێتە سەردەمی دوای ژیانی خۆی. هەر ئەوەش بووە هۆی دەست ڕاگرتن و بڵاونەکرانەوەی بیرەوەرییەکان.

ئێستا کە مامۆستای نەمر بەجێی هێشتووین و کاک ئیسماعیلی بەڕێزیش چەرمەسەرێ و تەنگژەی ژیان لەکوردستانی تەواو بووە و لەشوێنێکی بە متمانەتر دەژی، دەتوانم مزگێنی ئەوە بە خوێنەرانی "بۆکان لەمێژوودا" بدەم کە بیرەوەرییەکانی مامۆستا ڕەئووف بە بێ هیچ چەشنە دەست تێوەردان و تەنانەت گۆڕین یا ڕاستەوپێستەکردنی تاقە ڕستەیەکیش، تەنیا دوای نووسرانی پەراوێز و ڕوونکردنەوەی پێویست لەسەر هەندێک ڕووداوی ژیانی مامۆستا، سەرەتا لە ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات- بۆکان دا بەشێوەیەکی هەفتانە بڵاو دەکرێتەوە و پاشانیش بیچمی کتێبی پێ دەدرێت و لە ناوخۆی ووڵات دەکەوێتە بەردەستی خوێنەران.

بیرەوەرییەکانی مامۆستا رەئووف لە سێ بەش پێک هاتوون:

یەکەم، سەردەمی خەباتی سیاسی لە بۆکانی سەردەمی کۆماری کوردستان (١٣٢٤-٢٥ واتە ١٩٤٦) و بەتایبەت ساڵانی ١٣٣٠ تا ١٣٣٢ (١٩٥١ تا ١٩٥٣) کە بە ڕاپەڕینی شکۆداری خەڵکی بۆکان و ناوچەی فەیزوڵڵابەگی دژ بە ئاغاوات وخاوەن مڵک دیاری دەکرێت وبە کۆدیتای ئەمپریالیستی ٢٨ ی گەلاوێژی ١٣٣٢ (١٩٥٣)، ڕووخانی حکوومەتی موسەددیق، گەڕانەوەی شا بۆ ئێران کۆتایی دێت.

دیاردەی گرنگی ئەو ساڵانەی بۆکان بریتین لە هەوڵ وخەباتی کۆمەڵانی گەل دژ بە ئاغاواتی چەوسێنەر، تێک شکانی ڕاپەڕینەکانی شار و دێ لە ناوچەی بۆکان، گیرانی مامۆستا و خەباتکارانی دیکەی ناوچەکە، ولەکۆتاییدا هەڵاتنی ژمارەیەک لە ڕاپەڕیوان- وەک نەمر حاجی قاسمی کەریمی و مامۆستا ڕەئووف، لەدەست گرتن و کوشت وبڕی ئاغاکانی بۆکان و حاوانەوەیان لە باشووری کوردستان؛لەو ماوەیەدا، مامۆستا ڕەئووف بەرپرسیایەتی لقی بۆکانی حزبی دیموکڕاتی کوردستانی لە ئەستۆ دەبێت و پەیوەندیکی ڕۆژانەی لەگەڵ ڕاپەڕیوانی شار ودێ دەبێت.

دووهەم، چوونی مامۆستا بۆ باشوور و پەیوەست بوونی بە ریزی خەباتی چەکدارانەی حزبی دیموکڕاتی کوردستانی ئێران وهاوسەنگەر بوونی لەگەڵ نەمران ئەحمەد تەوفیق، موعینییەکان، شەریف زادە، مەلا ئاوارە و... تا بڕگەی کۆنگرەی دووهەمی حزب لە ١٩٦٤/١١/١٩، دووفاقە بوونی حزب، و لەگەڵ باڵی ئەحمەد تەوفیق کەوتنی مامۆستا؛

سێهەم، خۆ لادان لە کێشەی باڵەکانی حزبی دیموکڕاتی کوردستانی ئێران و چوونە ناو ڕیزەکانی شۆڕشی ئەیلوول بە ڕێبەرایەتی نەمر بارزانی و شەهید بوونی یەک لە کوڕەکانی لەپێناو خاک و نەتەوە، تا قۆناغی دانیشتنی دوای هەرەسی ١٩٧٥ و گەڕانەوەی بۆ سەر ئیش و کاری بەرگدروویی لە سلێمانی.

بیرەوەرییەکانی مامۆستا هەرسێ ئەو قۆناغە گرنگانەی ژیانی خۆی و خەباتی گەلی کوردی بە ڕوونی گرتۆتە بەر.

هیوادارم برای بەڕێزم کاک ئیسماعیل ئیسماعیل زادە بتوانێت بیرەوەرییەکانی مامۆستا ڕەئووف تاکۆتایی ئەمساڵ لە ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات ـ بۆکاندا بڵاو بکاتەوە.

یادی "مامۆستا حەمەڕەئووفی حافیزەلقورئان" ناسراو بە "میرزا حەمەڕەئووفی خەیات" و "ڕەئووفی مەلاحەسەن" بۆ هەمیشە زیندوو بێت!

---

*وەرگێڕاوی فەردێکی شاعیری فارس خاقانی شیروانی

** من شانازیی ئەوەم هەبوو لەو ماوەیەدا چەندجار بەتەلەفون لەگەڵ مامۆستادا قسە بکەم. مامۆستا بە پێکەنینەوە فەرمووی ڕێزدار سەلاحوددینی موهتەدی پێی گوتووم کە تۆ لە ووتارێکدا حەسرەتی ئەوەت خواردووە من و حاجی قاسمی کەریمی کۆچی دواییمان کردووە و بیرەوەرییەکانمان تۆمار نەکراون. ئەوا من زیندووم، فەرموو! ئەو قسەیەی کاک سەلاح ڕاست بوو، و من بە بیستنی هەواڵی ژیانی مامۆستا لە سلێمانی شاگەشکە بووم. بەشێک لە کاری تۆماری بیرەوەرییەکانیش هەرلەوێوە دەستی پێکرا.